

Gazeta Gdańska.

„Gazeta Gdańska” wychodzi 3 razy tygodniowo, a mianowicie we wtorek, czwartek i sobotę z dodatkami: Gwiazdka Niedzielną, Dom i kuchnia, Przyjaciel zdrowia, Robotnik, Rolnik i Przemysłowiec, Anioł Stróż, Wolne chwile i Dział powieściowy.

Prawdą a Bogiem!

Przedpłata na pocztę kwartalnie 1,25 mk., z odnośnieniem do domu przez listowego 1,49 mk., w Gdańsku 1 mk., z odnośnieniem do domu 1,25 mk. Ogłoszenia przyjmuje się po 15 fen. płatnych w Gdańsku od 6-ciołamowego wiersza petytowego. Adres: „Gazeta Gdańska” Danzig, Postschliessfach 188.

Telefon 2650.

Redakcja i ekspedycja: Grobla Przedmiejska (Vorstädtischer Graben) 49.

Telefon 2650.

Dziś Andrzeja, Justyny
Jutro Eligiusza b., Natalii

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!

Dziś wschód słońca 7 47 zachód 3 49
Dziś wschód księżyca rano zachód 12 40

**Przy zakupie towarów
prosimy powoływać się na ogłosze-
nia w „Gazecie Gdańskiej”.**

Odezwa.

Wobec grozy położenia i straszliwej nędzy rodzin naszych, mieszkających na ziemiach Polskich objętych pożogą wojenną, postanowiły niżej podpisane organizacje naznaczyć na korzyść tych nie-
szczęśliwych

„Dzień zupełnej wstrzemięźliwości”

na święto Niepokalanego poczęcia Najświętszej Maryi Panny, dnia 8-go grudnia 1915 roku.

Nikt z nas nie zaprzeczy, że podczas kiedy tam bracia nasi wiodą żywot o głodzie i chłdzie, w bólu i nędzy my zawsze jeszcze hołdujemy zbytkownym nawyknieniom. Policzmy grosze, wydane na niepotrzebne zgoła rzeczy, a doliczymy się setek, a nawet i tysięcy, którymi tyle łez gorzkich otrzećby można.

Nader drobną będzie to więc ofiara, jeśli każdy z nas w tym jednym dniu odmówi sobie jakiegokolwiek przyjemności. Palący niech się wyrzekną papierosa i cygara, używający napojów niech się od nich wstrzymają, kobiety i dzieci niech odmówią sobie w tym dniu łakoci i słodczy. Słowem każdy z nas niech się wystrzeże wszelkich niepotrzebnych wydatków, w zamian zaś za to niech złoży ofiarę, na jaką go stać na głodnych spółbraci.

Wiemy, że wielu jest takich, którzy bez nawoływań dawno już wyrzekają się stale osobistych przyjemności na rzecz ofiar wojny. Niechże i ci — prosimy o to serdecznie — złożą w dniu tym do wspólnej szkatuły daninę, byśmy mogli pod hasłem pięknej idei wstrzemięźliwości, okazać nieszczęśliwym braciom naszym jak najwyższą sumę składek płynących z gorącego spótcucia dla ogromu ich niedoli.

W zbożnych usiłowaniach naszych, niechaj nas wspomaga Przeczysta Paniątka, której święto ma być dniem ofiarności naszej.

Niechaj dobrej woli naszej przyświeca i nas zachęca do ofiary niebios Królowa, co „Jasnej broni Częstochowy” i w „Ostrej świeci Bramie”.

Ona, co panuje w sercach naszych i przemawia do nas w pieśniach matczynych, Ona, co błogosławi zasiewom jesiennym i kwieciami darzy w miesiącu, czci Jej poświęconym!

Ona, co jest dziś jedyną Ucieczką i Nadzieją nieszczęśliwej i tułaczkiej braci naszej!

Wzywamy do pięknego czynu w Jej święte Imię, któżby nam odmówił swej pomocy?

Jesteśmy pewni, że w dniu 8-go grudnia nie będzie wśród nas nikogo, kto nie złożył ofiary, ofiary hojnej na bezdomnych braci naszych.

Centralny Komitet Wyborczy. Główny Komitet Wyborczy dla Westfalii i Nadrenii oraz prowincji sąsiednich. Rada Narodowa. Rada Wyższa Konferencji świętego Wincentego a Paulo. Straż. Towarzystwo Czytelni Ludowych. Towarzystwo Naukowe w Toruniu. Towarzystwo Pomocy Naukowej dla Prus Zachodnich. Związek fabrykantów Polskich. Związek Kapłanów „Unitas”. Związek Księżów Abstynentów. Związek Kółek Rolniczych w Prusach Zachodnich. Związek Kół Spiewackich. Związek Katolickich Towarzystw Robotników Polskich. Związek Sokołów Polskich. Związek Skautów. Związek Ziemianek. Związek Towarzystw Kobiet Pracujących. Związek Towarzystw Ludowych w Prusach Zachodnich. Związek Towarzystw Młodzieży. Związek Towarzystw Polskich w Berlinie. Związek Towarzystw Przemysłowych. Związek Towarzystw Polsko-Katolickich w Niemczech. Związek Towa-

rzystw „Wyzwolenia”. Związek Towarzystw Wzajemnej Pomocy Towarzystw Polsko-Katolickich dla Westfalii, Nadrenii i powiatów sąsiednich. Związek Ziemian. Zjednoczenie Katolickich Towarzystw Kobietych Oświatowych. Zjednoczenie Młodzieży Kupieckiej. Zjednoczenie Zawodowe Polskie w Katowicach. Towarzystwo Katolickiej Opieki Dworcowej w Poznaniu. Sodalicya Panów. Związek Towarzystw Kupieckich. Związek Żłóbków Bractwa Kwestarskiego. Związek Towarzystw Organistowskich archidiecezyi gnieźnieńskiej i poznańskiej.

N. B. Uprasza się wszystkie Zarządy Towarzystw „Wyzwolenia”. Związek Towarzystw Wzajemnej Pomocy przesyłać, wyjaśnić i do datków w dniu naznaczonym członków zachęcać.

Wszystkie zaś Związki, które przez zapomnienie pominięto, uprasza się — o ile z odezwą się solidaryzują — o zgłoszenie podpisu pod adresem: „Składnica Abstynencka”, Poznań, Święty Marcin 69 I.

„Nowa Polska”.

Wymiana myśli co do przyszłości naszej szła dotychczas przeważnie w tym kierunku, jak się ułoży stosunek Polaków do rządu pruskiego i do narodu niemieckiego w przyszłości — jako poddanych.

Polacy i Niemcy wiele o tem nagadali i napisali. Nikt jednak przynajmniej w Prusach — nie miał odwagi wystąpić publicznie z myślą o tem, ażeby Polakom dać niezależność i w ten sposób sprawę polską ubić.

Sprawa polska niewątpliwie bardzo jest zawiąklana i czy ją rozpatrujemy z tego lub owego stanowiska, zawsze przeciwstawiają się uregulowaniu jej wielkie trudności. Przy każdym projekcie znajdzie się ktoś, kto się obawia, że jego interesa będą narażone. A jednak przecież regulacja nastąpić musi, bo w to nikt nie wierzy, żeby dotychczasowy stan rzeczy miał nadal istnieć.

Z najrozmaitszych projektów, które dotychczas się ukazały, żaden nie znalazł uznania ani opinii najwięcej interesowanych mocarstw ani też ogółu polskiego. Należą do nich także nieszczęśliwe galicyjskie pomysły. Zresztą wszystkie dotychczasowe projekty nie były dość uchwytnie, ale raczej możliwie mglistą miały formę.

Inaczej traktuje przedmiot ten profesor niemiecki M. Kranz w blisko 100 stron obejmującej książce „Nowa Polska” (Neu - Polen von Prof. M. Kranz, J. F. Lehmanns Verlag, München, cena 1.50 marek). Powiada on z góry, że Polska powinna być wskrzeszona jako państwo samodzielne, a nie jako „Pufferstaat” między Rosją a Niemcami. Obszar jej miałoby stanowić dzisiejsze Królestwo Polskie aż do linii Grajewo - Białystok - Brześć, ale bez gubernii suwalskiej, ponieważ tamże osiadła jest ludność litewska, a ludność polska tylko czwartą część ogółu stanowi. Natomiast gubernię, chełmską należałoby przyłączyć, a Galicyę tylko tak daleko jak ludność polska przeważa, ewentualnie aż do Lwowa i Brodów.

W ten sposób utworzone Królestwo Polskie miałoby około 3 tysiące mil kwadratowych i 16 do 17 milionów mieszkańców, prawie wyłącznie polskiej narodowości. Poznańskie, Prusy Zachodnie (naturalnie i Górny Śląsk) zostałyby przy Prusach ze względu na położenie geograficzne i interesa niemieckie w tych dzielnicach. Polacy z Prus mogliby być przeniesieni do Polski, a tamtejsi Niemcy (i częściowo także żydzi) do Prus, drogą wymiany lub wykupu posiadłości.

Profesor Kranz jest tego zdania, że Polacy będą się umieli sami rządzić i interes państwa niemieckiego wymaga, aby w ten sposób sprawę polską uregulować. Aby zaś Polacy ze zbytniej sympatii

nie pomagali Czechom i Serbom w knowaniach antyniemieckich (nie wierzy, żeby do Rosji zbliżyć się mieli), ma być utworzone 32 milionowe państwo rusińskie, które ich będzie trzymało w szachu.

Taki jest po krótko pomysł profesora Kranza, podyktowany wcale nie życzliwością dla Polaków. Ciekawe jest uzasadnienie tego pomysłu, które czerpie przedewszystkiem z dziejów zmagania się żywiołu polskiego w Prusach z polityką kresów wschodnich. — Rząd pruski — powiada — nie da sobie z Polakami rady; ani ich nie zwycięży ani też nie pozyska łagodną polityką. Stąd najlepiej ich się pozbyć.

Podajemy projekt powyższy, aby Czytelnicy nasi wiedzieli, jak sobie niektórzy uczeni przyszłość naszą przedstawiają.

Wokoło wojny.

Oreddie niemieckie z czwartku.

Zachodnie pole walki. (Grupa wojsk marszałka polnego Hindenburga). Berse münde znajduje się silnie w posiadaniu naszym. Liczba jeńców wzrosła o 9 oficerów, 750 żołnierzy, łup podniósł się o trzy karabiny maszynowe.

(Grupa wojsk marszałka polnego księcia Leopolda bawarskiego i generała Linsingena). Położenie nie zmieniło się.

Bałkańskie pole walki. Pod Mitrowicą wzięły wojska armii Koevessa około 10,000 Serbów do niewoli i zdobyły 19 dział. Podczas walk o Pristinę i nad Sitnicą wpadło 7400 jeńców i 6 dział w nasze ręce. Łup przyrzędów wojennych i zapasów jest znaczny.

Oreddie niemieckie z piątku.

Zachodnie pole walki. W wielu miejscach frontu walka artyleryjna. Poza tem nic nowego.

Wschodnie pole walki. (Grupa wojsk marszałka polnego Hindenburga). Próba Rosyan przekroczenia poprzez Miś pod Pulwą została udaremniowana.

Nieprzyjacielskie ataki pod Berse münde i na froncie zachodnim pod Dźwińskim zostały odparte.

(Grupa armii marszałka polnego księcia Leopolda bawarskiego i generała Linsingena). Nic nowego.

Bałkańskie pole walki. Na południu - zachód od Siennicy i Mitrowicy zostały nieprzyjacielskie tylnie straż, trzymające się jeszcze w tych miejscach przed frontem grupy armii marszałka polnego Mackensena odparte.

Stanowisko Grecji.

(Wat). Reuter donosi, z Aten, że rząd grecki poczynił pewne ustępstwa na rzecz sprzymierzeńców i dał przyrzeczenie, że nie przystąpi do rozbrojenia wojsk serbskich i wojsk sprzymierzeńców, które w odwrocie przed naporem wojsk centralnych cofnęłyby się na obszary greckie. Co do nieograniczonej swobody w używaniu kolei greckich do transportu wojsk i przysyłki telegramów, to rząd grecki poczynił pewne zastrzeżenia. Zapewnienie Czworoporozumienia co do tymczasowo zajętych części ziem greckich i zapłacenia odszkodowania wywarło w Grecji dodatnie wrażenie. (Lokal Anz.).

Narady ministrów greckich.

(Wat). „Echo de Paris” donosi, że po wręczeniu noty angielskich rządowi greckiemu odbyła się długa narada ministrów trwająca do 3 godziny nad ranem i od 5 do 8 wieczorem.

Rozpuszczenie rezerwistów greckich.

(Wat). „Lokal Anzeiger” dowiadyje się z Genewy, że w francuskiej komisji spraw zagranicznych uważają za prawdopodobne rozpuszczenia rezerwistów greckich, zaciągniętych do wzmocnienia garnizonów na pograniczu serbskim. Zawodowcy zastanawiają się poważnie nad kwestją oporu, jaki muszą się wojska francusko-angielskie stawić zbliża-

jącym się wojskom bułgarskim z jednej a austriacko-niemieckim z drugiej strony i uznają położenie za nader krytyczną.

Jakie zapewnienia dał król grecki sprzymierzeńcom?

(Wat.) Pisma berlińskie dowiadują się za „Daily Chronicle” z Aten, że król grecki dał sprzymierzeńcom zapewnienie, iż od strony Grecji nie grozi ani Serbom ani wojskom sprzymierzonym żadne niebezpieczeństwo. Rząd grecki wycofa bezzwłocznie swe wojska z Macedonii wschodniej i z Epiru, aby usunąć przez to wszelkie wątpliwości i podejrzenia o nieszczerłość swych zamiarów. — Rząd angielski zezwolił na wypuszczenie przytrzymanych okrętów greckich z towarami i zbożem przeznaczonym dla Grecji i zezwala na przepuszczenie telegramów poprzez Malte. (Berl. Tagebl.)

Ucieczka rządu serbskiego.

(Wat.) „Times” dowiaduje się z Paryża, że rząd serbski udał się po opuszczeniu Prizrendu do Skodry.

Rosya obiecuje Rumunii terytorya bułgarskie.

(Wat.) Dziennik rumuński „Independance Roumaine” zaznacza, iż niemałe wrażenie wywarła w politycznych kołach bukareszteńskich treść ostatniej dyplomatycznej propozycji rosyjskiej, poczynionej Rumunii przez posła rosyjskiego Poklewskiego i obiecującej Rumunom posiadanie Warny, Burgasu i nawet Dedeagaczu w razie militarnego wystąpienia Rumunii po stronie czwórporozumienia. W Bukareszcie zwrócili Poklewskiemu uwagę na to, iż idzie o terytorya nie rosyjskie, lecz bułgarskie. Na to Poklewskij oświadczył, że Rosya organizuje wielką armię, która przyłączyłaby się do armii rumuńskiej i wspólnie z nią zaatakowałaby Bułgarów. Natomiast gazeta rumuńska „Zina” przestrzega kierujących mężów stanu w Rumunii, ażeby nie wierzyć w obiecywania Rosyi, która to straciła była z tronu Battenberga, zdetronizowała Milana, wiedziała oficjalnie z góry o planie zamachu na Aleksandra i Dragę oraz spowodowała wszystkie zwałające się stopniowo na Bałkan nieszczerstwa polityczne. (Narodni Politika).

Znamienna mowa Rosevelta.

(Wat.) Pisma amerykańskie donoszą, że były prezydent Stanów Zjednoczonych, pułkownik Roosevelt wypowiedział w Carnegie Hall, w Nowym Yorku mowę, której główna myśl zawarta jest w zdaniu — „Ludność obcego pochodzenia w tym kraju musi zostać zamerykanizowana, — gdyż inaczej niezdolna jest walczyć za Amerykę ani w czasie wojny ani w czasie pokoju.”

„Obconarodowa ludność — mówił Roosevelt — musi używać języka w Ameryce obywateli, musi posiadać amerykańskie obywatelstwo i przejąć się amerykańskimi ideałami. Niema w tym kraju miejsca dla połowicznych Amerykanów — ci nie są wcale Amerykanami.

Mówiąc o potrzebie umocnienia pogotowia bojowego, żądał zaprowadzenia ogólnego obowiązkowego pełnienia służby wojskowej, wyrównanego na systemie szwajcarskim.

Ameryka buduje 100 łodzi podwodnych i 70 torpedowców.

(Wat.) Amerykański sekretarz marynarki Daniels opracował już szczegółowo program dalszej budowy floty na następnych 5 lat. Liczba nowych łodzi podwodnych wynosić ma 100, torpedowców 70 okrętów typu dreadnoughtów i krążowników 15 i odpowiednią liczbą okrętów wywiadowczych, węglowców i okrętów szpitalnych. W ścisłym z tem związku stoi również konieczność powiększenia liczby marynarzy. Na pierwszy rok postanowiono domagać się — 8000 ludzi więcej — w następnych latach w miarę postępu budowy okrętów muszą być uwzględnione dalsze żądania. Koszt wprowadzenia w życie tego planu wynosić będzie w pierwszym roku 248,000 dolarów, w każdym z następnych po 100,000 dolarów.

Oświadczenie greckiego prezesa ministrów.

(Wat.) „Petit Parisien” otrzymuje od swego korespondenta szczegóły odpowiedzi prezesa ministrów greckich Skudalisa odnośnie do postulatów postawionych przez Czwórporozumienie. Rząd grecki uczyni wszystko, co leży w zakresie jego możliwości, aby usunąć wszystkie nieporozumienia i wątpliwości. Wszystkie długie wywody prezesa ministrów dadzą się ująć w dwa sformułowane zdania:

1) Grecja jest neutralną i pozostanie taką, pomimo wszystkich presji, skądby one nie przychodziły.

2) Neutralność ta będzie miała wobec sprzymierzeńców, a zwłaszcza wobec Francji charakter przyjazny. Pomimo usprawiedliwionej uwagi, którą rząd odnośnie do sprzymierzeńców był zmuszony uczynić, nie podniesie Grecja przeciwko wojskom sprzymierzonym nawet palca.

Turcja życzy sobie nowego sojuszu bałkańskiego.

(Wat.) Wszystkie pisma greckie przytaczają w dosłownem brzmieniu treść znamiennego artykułu, wydrukowanego w tych dniach w jednym z najwplywowszych politycznych organów młodoturckich „Sabah”. Myślą przewodnią artykułu jest zdanie, że stworzenie nowego państwowego sojuszu bałkańskiego nie tylko że odpowiada narodowym i ekonomicznym potrzebom poszczególnych krajów na Bał-

kanie samym, ale leży wprost w interesie politycznym całej Europy. Co zaś tyczy się specyjalnie Turcji, to ona odnosi się do planowanego sojuszu wszystkich państw bałkańskich z wyjątkiem oczywiście jedynej Serbii z największą życzliwością. W politycznych kołach carogrodzkich panuje ogólne przekonanie co do tego, że sojusz taki zostanie istotnie urzeczywistniony i że inicjatywa do zreorganizowania bałkańskiego sojuszu wyszła tym razem od Rumunii, do formalnego zawarcia sojuszu dojdzie jednak w Sofii. Podług informacji carogrodzkich przyłączyły się do sojuszu bałkańskiego, którego charakter nie byłby zaczepny, także Szwajcarya, Holandia oraz Dania. (Hlas naroda).

Ameryka na straży fundamentów przyszłego pokoju.

(Wat.) Pisma angielskie donoszą znowu o mowie, którą prezydent wygłosił z okazji uroczystości jubileuszu jednego z Towarzystw amerykańskich. Wilson zaznaczył, że dla każdego obywatela kraju amerykańskiego powinno być obowiązującym hasło — Ameryka pierwsza — i dla tego z powodu obecnej wojny należy nie tylko pozostawać neutralnym, ale stać przedewszystkiem na straży fundamentów, na których późniejszy pokój zostanie zbudowany. Pokój można odbudować tylko na starych i uznanych zasadach prawa międzynarodowego, na tych tylko pierwiastkach, które przypominają narodom obowiązki, jakie wypełniać mają wzajemnie wobec siebie, obowiązki w stosunku do ludzkości i humanitarności. Ameryka reprezentuje wielką sprawę, która nie ogranicza się jedynie tylko do kontynentu amerykańskiego — jest to sprawa całej ludzkości.

Rząd amerykański zamawia wielką ilość szrapneli.

(Wat.) Zakłady firmy Westinghouse w Pittsburghu otrzymały od rządu amerykańskiego zamówienia na wielką ilość szrapneli. Mają to być 6-calowe pociski napełnione materyą o niezmiernie sile wybuchowej, wynalazkiem najnowszym jednego z amerykańskich wynalazców. (Times).

Czwórporozumienie zamierza w Soluniu przeżimować?

(Wat.) Podług informacji „Grazer Tageblattu” czwórporozumienie wybudowało pod Soluniem całe wielkie miasto drewnianych baraków, którego całe zarządzenie wewnętrzne świadczy o tem, że armia Czwórporozumienia liczy się już z koniecznością dłuższego pobytu pod Soluniem. To samo pismo podkreśla, iż najważniejszym celem zarządzenia tego ma być zaimponowanie Grecji, do której czwórporozumienie wciąż jeszcze odnosi się z niedowierzaniem. (Hlas naroda).

Czy król Konstanty chce demobilizacji swej armii?

(Wat.) „Nieuve Rotterdamsche Courant” donosi jednocześnie z londyńskim „Daily Telegraph” ze Salonik, że na podstawie wiarogodnych źródeł jest król grecki gotów do zarządzenia demobilizacji swej armii.

„Lokal Anzeiger” podając tę wiadomość, powątpiewa w jej prawdziwość, tembardziej, że Czwórporozumienie nie domagało się tego.

Przyszły los Serbii.

(Wat.) Pismo ateńskie „Chronos” utrzymuje na podstawie informacji z bałkańskich kół dyplomatycznych, iż krąży pogłoski, jakoby Serbowie nigdy już nie mieli otrzymać z powrotem swej dotychczasowej niezależności państwowej. Serbowie nie przestaną wprawdzie istnieć jako naród, ale jako państwo odegrali swoją rolę. Pod względem państwowym poddani zostaną pod opiekę obcych państw politycznie bardziej od niej wyrobionych. (Lidowe Nowiny.)

Przywrócenie regularnego stanu kulturalnego w Macedonii.

(Wat.) Do organu sofijskiego „Wojenny Izwestija” donoszą z zajętych świeżo przez wojska bułgarskie powiatów w Macedonii, że wszędzie zaprowadzono tam już regularną administrację bułgarską. Również szkolnictwo oraz poczty zorganizowane natychmiast według rządu bułgarskiego, funkcjonują dziś już tak, jakby jeszcze przed kilku dniami nie grzmiały na ziemiach tych armaty oraz karabiny. (Hlas naroda.)

Do kogo przyłączy się Rumunia?

(Wat.) Jeden z naczelnych organów konserwatystów rumuńskich „Seara” zaznacza, iż tak mało i do tego jeszcze wewnątrz zdeorganizowane narodowa. Z tego powodu Rumunia powinna przenieść światowej jedynie do obozu zwycięzców. Po stronie zwyciężonych oczekiwałaby państwo to jedynie niezawodna śmierć nie tylko państwa, lecz i wprost narodowa. Z tego powodu Rumunia powinna prowadzić w dalszym ciągu swoją dotychczasową politykę wyczekiwania. (Narodni Politika.)

Sekwestracja własności bułgarskiej we Francji.

(Wat.) „Journal” donosi, że rząd francuski zarządził sekwestrację wszystkich znajdujących się we Francji własności bułgarskich.

Okręty rosyjskie nad wybrzeżem bułgarskiem.

(Wat.) Według doniesień bukareszteńskiego „Uniwersulu” zjawiła się nad wybrzeżem bułgarskiem ponownie eskadra rosyjska, złożona z 15 okrętów, w tem 3 dreadnoughtów.

Generał Pau jedzie ponownie do Rosyi.

(Wat.) Rada ministrów francuskich nadała generałowi Aleksiejewowi krzyż wielkiego oficera legii honorowej. Generał Pau został upoważniony do doreczenia tej oznaki generałowi Aleksiejewi osobiście.

Zmiana w najwyższym dowództwie francuskim?

(Wat.) „Lokalanzeiger” dowiaduje się z Kopenhagi, że w najwyższym dowództwie francuskim ma nastąpić zupełna zmiana. Generalissimus Joffre został mianowany prezesem wspólnej rady wojennej. Następcą jego ma być generał Foch.

Anglia przysyła znowu złoto do Ameryki.

(Wat.) Do Nowego Yorku przewieziono z Londynu przez Halifax w opancerzonym wagonie nowy transport złota. Wartość złota tego wynosi 10 milionów dolarów.

Apel do kobiet angielskich.

(Wat.) „Times” donoszą, że w Anglii podniesiono apel do kobiet, by w interesie narodu i uznania dla obrońców ojczyzny wychodziły za mąż za okaleczonych bohaterów, żołnierzy wyleczonych z ran, odniesionych na wojnie obecnej. Myśl została nader życzliwie przyjęta przez prasę i społeczeństwo.

Dalsze usuwanie się ziemi w kanale Panamskim.

(Wat.) „New York Herald” donosi, że dokładne zbadanie obszaru w odcinku Galliard nad kanałem panamskim każe przypuszczać, iż około 10 milionów kubicznych jardów ziemi usuwa się do kanału i bardzo trudne roboty ziemne muszą być wykonane jeszcze, zanim uda się go z osypiska oczyścić i uczynić przydatnym do żeglugi. Według wszelkiego prawdopodobieństwa roboty te nie będą mogły być ukończone przed Nowym Rokiem, a około 100 okrętów, które oczekują u wejścia kanału na przejazd przezeń, otrzyma polecenie, by podróż swą odbyły inną drogą.

Pomoc dla bezdomnych!

Towarzystwo świętego Wincentego a Paulo w Starogardzie postanowiło wziąć żywszy udział w czynności ratunkowej na rzecz naszych Rodaków w Królestwie, dotkniętych grozą wojny. Zbiera zatem między innymi ubrania, bieliznę, obuwie, jak wogóle odzież wszelkiego rodzaju — zwłaszcza z powiatu starogardzkiego. Wszystkie datki przyjmuje na cel ten niżej podpisana.

Czesławowa Nagórska
w Starogardzie — Pr. Stargard Wpr.
Markt 9.

Wykład hrabiny Ledóchowskiej.

O wtorkowym wykładzie hrabiny Ledóchowskiej, wygłoszonemu w Kopenhadze po szwedzku, pisze p. Ch. H. w „Berl. Tid.”:

Polska hrabina stała na mównicy wczoraj wieczorem — dziwnie drobna samotniona i żałobna wobec olbrzymiej, jasnej kurtyny. I gdy mówiła, wydawało się, jakoby przed oczyma naszymi przesunął się kondukt żałobny w krainie mogił i krzyżów, przesunął się mozolnie po krwią przesiąkniętą ziemi polskiej. Siedm milionów dusz gnanych drogami ku północy, na mróz, na głód — na śmierć!

Na głowę ich wkłada mówczyni koronę męczeńską, na głowę tych, w których kraju trzy narody walczą dzisiaj — w imieniu Polski wyciągała ręce z prośbą o pomoc w tej niezasłużonej nędzy, z prośbą o chleb dla tych, co stoją wobec śmierci głodowej — a zapal ogarnął ją, gdy mówiła o tęsknocie, żyjącej w sercu każdego Polaka.

Na wielkiej sali znalazło się wczoraj wieczorem tylko pięćset osób, lecz ci, co przybyli, wysłuchali wykładu w największym skupieniu i z przejęciem. Wśród słuchaczy zauważono profesora Krzysztofa Nyropa z żoną, Jerzego Brandesa, dr. Forchhammera, profesora Irmingera z żoną, oraz szereg członków poselstw zagranicznych.

Wiadomości kościelne.

Dycezyja chełmińska.

Pelplin. Ksiądz wikary Wojciech Gliszczynski z Lisowa przesiedlony został do Wygody. Jako administratora do Płużnicy przesiedlono księdza wikarego Leona Kozłowskiego z Wielkich Radowisk, a ks. wikarego Aleksandra Pronobisa z Jastrzębia ustanowiono tamże administratorem.

Katolicy pośpieszają Meksykowi z pomocą.

(Wat.) Pisma amsterdamskie donoszą z Baltimore, że 14 arcybiskupów, 10 biskupów i trzech kardynałów amerykańskich wydało do katolików całych Stanów Zjednoczonych apel o pomoc dla wyniszczonej ludności meksykańskiej. Postanowienie takie powzięto na konferencji, którą kardynał Gibbons

odbył z wybitnymi przedstawicielami kleru katolickiego. Zamierza on ponadto wystosować osobisty list do każdego z amerykańskich biskupów z prośbą o pomoc w zbieraniu datków na ofiary rewolucyj meksykańskiej

Kardynał Mercier nie przyjedzie do Rzymu.

(Wat.) „Giornale d'Italia” donosi, że po Rzymie krąży pogłoska, iż kardynał Mercier zrezygnował w ostatniej chwili przybycia do Rzymu, w celu uczestniczenia podczas konsystorza. Pogłoska taka została spowodowana telegramem, który nadszedł do Rzymu z Belgii od kardynała i zawierał słowa następujące: „Podróż odroczone — Mercier.”

„Corriere d'Italia” zaprzecza wiadomości, jakoby kardynał Mercier miał zostać mianowany kardynałem kuryi rzymskiej.

Głosy prasy włoskiej, wydają nam się prawdopodobne i podajemy je tylko z obowiązku informacyjnego.

Sprawy polskie.

O taktyce politycznej Polaków w Rosyi.

(Wat.) „Głos Polski” w artykule wstępnym w Nr. 43 takie wypowiada uwagi o taktyce politycznej Polaków w Rosyi.

„Udział Polaków był zawsze i wszędzie wyzyskiwany przez przeciwników w kierunku lub stronnictwa na niekorzyść sprawy ogólnej. Najszczerze zamiary chrzono mianem „intrygi polskiej” i tem z fałtowością sprawę tamowano. Tak było i tak będzie, jeżeli raz na zawsze nie dojdziemy do wniosku, że stanowisko Polaka na obczyźnie, a szczególnie w Rosyi, jest bardzo drażliwe, że każdy poszczególny czyn lub wystąpienie, pociąga za sobą konsekwencje dla ogółu polskiego; że Polak, jako Polak nie może być nikim innym, jak tylko Polakiem, bo warunki, w jakich żyliśmy i żyjemy dotychczas, stwarzają atmosferę podatną do uogólnień, do zwalania winy na ogół polski za winy jednostek, nawet nie wspólnego ze społeczeństwem polskim nie mających i t. d.”

Odczyty polskie w Piotrogradzie.

(Wat.) „Dziennik Piotrogradzki” pisze, że sekcja odczytów komisji szkolnej przy P. T. P. O. W. rozpoczęła już swoje prace w kilku punktach stolicy. Pierwsze odczyty wygłosili profesorowie a Baudouin de Courtenay na temat „Polska w dobie obecnej” — dla robotników, i ks. Al. Woycicki na temat „Dzieciom katolickim należy się szkoła katolicka”, który to odczyt stanowił ustęp świeżo wydanej przez preleganta książki p. t. „Sprawa szkoły katolickiej na Zachodzie i u nas”.

Na następną niedzielę zapowiedziano następujące odczyty: adwokat Zienawicz będzie mówił „O Wybickim”, bibliotekarz Lisowski o „Krakowie”, Matuszewski „Polska w dobie obecnej”, profesor Baudouin de Courtenay również na ten sam temat, ks. Woycicki dla pracownic panien — „Hygiena zawodowa”.

Również organizowane będą wykłady ludowe, które obejmą pewną serię zagadnień: P. Lisowski przygotował cykl odczytów p. t. Nasze miasta, pan Zaniewicz cykl „Wielcy Polacy”, ks. Woycicki „Sprawa robotnicza w Polsce” i t. d.

Dzwony mińskie.

(Wat.) „Dziennik Kijowski” donosi, że po zdjęciu dzwonów z cerkwi w Mińsku, celem uchronienia ich przed nieprzyjacielem, okazało się, że większość posiada napisy polskie lub łacińskie: wisiały one przedtem na dzwonnicach kościelnych. Niektóre z tych dzwonów są bardzo dawne. Jak widać z dat umieszczonych na nich, są dzwony, pochodzące z XV wieku, a więc odlane wkrótce po wprowadzeniu Wiary świętej na Litwie. Napisy na innych dzwonach nie podają roku, w którym je odlano, lecz zawierają imiona współczesnych królów. Napisy na dwóch dzwonach stwierdzają czas ich wyrobu za Kazimierza Jagiellończyka, dwa inne uruchomiona za Zygmunta I Starego. W swej dziwnej wędrówce życiowej dzwony starodawne wyruszyły obecnie do Moskwy.

Szanowne panie kolektorki Towarzystwa Pomocy Naukowej dla dziewcząt w Toruniu usilnie proszę o zebranie składek, chociaż mniejszych, na rok 1915. Kasa nasza jest na wyczerpaniu, a zobowiązań mamy dosyć dużo, tak że nowych petycji uwzględnić nie możemy.

Zofia Piskorska.

kasyerka T. P. N. dla dziewcząt w Toruniu.

Wiadomości potoczne.

Sprostowanie. Gospodarz, p. Władysław Świeczkowski z Wienskowa, nadesłał składkę na bezdomnych, która tylko na jego nazwisko była pokwitowaną, ponieważ spis ofiarodawców nie doszedł redakcji pisma naszego. Dzisiaj, po nadesłaniu ponownego wykazu wspaniałomyślnych ofiarodawców przychylamy się do ich życzenia i podajemy spis wszystkich

tych, którzy datkami swemi do zebrania tak chwalebnej kwoty się przyczynili. Są niemi następujący pp.: Teodor Brzowski 30,— mk., Jan Brzowski (probostwo) 20,— mk., Józef Kleina 10,— mk., Jan Właszewski I 10,— mk., Jan Właszewski II 10,— mk., Jakob Kasicki 10,— mk., Józef Malachowski 10,— mk., Andrzej Nierzwicki 10,— mk., Michał Kywacz 9,— mk., Szymon Brzowski 7,— mk., Antoni Falgowski 6,— mk., Władysław Świeczkowski 5,— mk., (bracia) Bolesław i Ostafil Brzowski 5,— mk., Antoni Świeczkowski 5,— mk., Piotr Freitag 5,— mk., Franciszka Rekowski 5,— mk., Wiktoria Nierzwicka 5,— mk., N. N. 5,— mk., Leon Kowalka 5,— mk., Franciszek Gdaniec 5,— mk., Mateusz Janusz 3,— mk., Józef Gdaniec 3,— mk., Marya Dalecka 2,50,— mk., Marya Guzińska 2,50,— mk., Barbara Burczyk 2,— mk., Jan Nytkowski 2,— mk., Leon Gdaniec 2,— mk., Józefa Burczyk 2,— mk., Franciszek Tysarczyk 2,— mk., Wojciech Rogalewski 2,— mk., Wojciech Szczesny 2,— mk., Francisz. Langowski 2,— mk., Augustyn Krzemiński 2,— mk., Stanisław Lewandowski 2,— mk., Władysław Betker 2,— mk., Magdalena Nierzwicka 1,50,— mk., Franciszek Żołądek 1,— mk., Jan Leszka 1,— mk., Konrad Tysarczyk 1,— mk., Ksawer Gburek 1,— mk., N. N. 1,— mk., Mateusz Kywacz 1,— mk., Jakob Brzeziński 1,— mk., Teofil Derra 1,— mk., Leon Szczesny 1,— mk., Jan Szczesny 1,— mk., Teodor Bielawski 1,— mk., Mateusz Tysarczyk 1,— mk., Wawrzyniec Wilczewski 1,— mk., Andrzej Tysarczyk 1,— mk., Franciszek Żygowski 1,— mk., Anieła Przaska 1,— mk., Jan Szczesny 1,— mk., Marya Tysarczyk 70,— fen., Franciszek Gburek 60 fen., Józef Szumacher 50,— fen., Fr. Maza 50,— fen., August Hennig 50,— fen., Michalina Leszka 50,— fen., Stanisław Kulaszewski 2,— mk., Michał Kywacz 5,— mk., razem 236,60 mk.

Podatek od zysków wojennych. Rada Związkuwa przyjęła na czwartkowym posiedzeniu projekt ustawy o opodatkowaniu zysków wojennych, której mają podlegać towarzystwa akcyjne, towarzystwa z ograniczoną poręką, osoby jurystyczne oddające się wszelkim innym celom zarobkowym oraz banki. Co do wpraw wymienionych towarzystw zarobkowych zostaną zarządzane środki, które zapewnią opodatkowanie zysków, mianowicie będą one zobowiązane do odłożenia z góry 50 procent czystego zysku, która to suma osobno musi być administrowana. W ten sposób zapobiegnie się temu, żeby po podziale zysku pomiędzy członków lub akcjonariuszy można się uchylać od podatku.

Opodatkowanie banku rzeszy wobec specjalnego stanowiska tejże instytucji zostanie unormowane przez osobną ustawę.

O dowóz kartofli. Według „Köln. Ztg.” wysłała się obecnie z sześciu wschodnich dyrekcyj kolejowych przeszło pół miliona centnarów kartofli dziennie na zachód. Z pozostałych jeszcze dyrekcyj wysyłka kartofli obejmuje niezawodnie także tyle. Od 28-go października do 7-go listopada dowieziono w sześciu wschodnich dyrekcyach kolejowych do wysyłki na zachód przeszło 10 milionów centnarów kartofli.

Sokoli czeszy zdrajcami. (Wat.) Pod takim nagłówkiem donosi „Vossische Ztg.” co następuje: Austriackie ministerium handlu zakazało urzędnikom pocztowym i obsługaczom poczty przynależenia do czeskich Towarzystw Sokołów. Zakaz ten jest umotywowany zachowaniem się Towarzystw sokolich w czasie wojny.

200 ofiar trzęsienia ziemi w Salvadorze. (Wat.) Z Guatemala City nadeszła wiadomość, że więcej aniżeli 200 osób straciło życie w Salvadorze wskutek trzęsienia ziemi.

Wiadomość z Santa Anna donosi, że od miesiąca daje się tam co drugi dzień odczuwać trzęsienie ziemi. W mieście tem, liczącem około 50,000 ludności, poniosło śmierć bardzo dużo osób. Z Achua-chapam, miasteczka o 8000 ludności nadeszła wiadomość, że prawie wszystkie zabudowania uległy zupełnemu zniszczeniu.

Gdańsk. Urzędowo donoszą: Dnia 22-go listopada o godzinie pół do drugiej popołudniu, zgwałcił jakiś nieznajomy człowiek 15-letnią dziewczynę. Czynu tego dokonał w Wiślinie w pobliżu posiadłości Lorweina. Zbrodniarza opisują następująco: średniego wzrostu, blondyn, z wąsem nieco opadłym. Na sobie miał szary ubiór, niebieską czapkę i jechał na kole o żółtych dzwonach. Po dokonaniu ohydnej zbrodni udał się w stronę Cychenborka. Jest to prawdopodobnie ten sam człowiek, który dnia 3-go listopada dokonał podobnej zbrodni w Gr. Waldorf (?). Ktokolwiek w tej sprawie może udzielić bliższych wiadomości, niechaj niezwłocznie poda je ustnie lub pismennie do sądu komendy w Gdańsku, Stadtgraben 13 na parterze.

— Magistrat tutejszy podwyższył rozmaite ceny za mięso; odtąd kosztować będzie okrasa i sadło 1,50 mk. do 1,60 mk. za funt, mięso od brzucha 1,10 do 1,20 mk. za funt, wędzona okrasa 1,50 mk. do 1,80 mk., a gotowana szynka 2,40 mk. za funt.

— Brak mleka w Gdańsku zniewolił odnośne czynniki o podwyższenie takowego na 26 fenygów za litr. Odtąd nadwyżka ta upada. Ceny powyższe stają się prawomocne z dniem 1-go grudnia rb. W ten sposób spodziewać się należy większej dostawy mleka do Gdańska.

— Pierwszy śnieg tegoroczni spadł w mieście naszym z środy na czwartek. Od tego czasu pada śnieg bezustannie, utrudniając wielce komunikację.

Gdańsk. Zaaresztowano artystę Otona Schönhaita oraz jego towarzyszkę również artystkę Martę Broschniską pod zarzutem podrabiania pieniędzy. Przy rewizji w ich mieszkaniu znaleziono odciski gipsowe rozmaitych monet, metal, jaki w tym celu używali, tygielki i formy. Aresztowani przyznali się do winy.

— Ksiądz M. Raszeja, wikary przy kościele świętej Brygidy otrzymał na uniwersytecie w Fryburgu w Badenii tytuł doktora teologii na podstawie pracy: „O istocie umowy roboczej”.

Sopot. Wskutek zaprowadzenia dni wolnych od mięsa, przypadających we wtorki i piątki, przełożono tutejsze targi tygodniowe na środy i soboty.

Elbląg. Robotnika Jana Siegmunda, skazał sąd wojenny na 10 lat domu karnego, ponieważ w napadzie złości ciężko poturbował własną córkę, wyzywał policyjanta, który go chciał aresztować, uderzył go w twarz i odgrażał się nożem. Obrońca jego stawiał wnioszek o ulaskawienie. Skutek był ten, że karę zamieniono na dwuletnie więzienie.

Hela. Rybacy z Kusfeldu złapali w przeszłym tygodniu 15 psów morskich, które tępią bardzo ryby, bo są bardzo żarłoczne.

Straty w Prusach Wschodnich wyrządzone przez wojska rosyjskie w lasach prywatnych obliczają urzędowo na 1 200 000 marek. Z tego przypada na obwód regencyjny gabiński okragły milion marek.

Jak długo żyją konie? Pliniusz i Ateneusz zapewniają, że widzieli konie, mające 60 a nawet 80 lat; jeden z historyków zapewnia, że ulubiony koń Ferdynanda I dożył również poważnego wieku 70 lat. W miejscowości Tawasteus w Finlandyi zastrzelono w roku 1778 konia wojkowego, liczącego 38 lat życia. W stajniach Ludwika XV znajdował się koń 36-letni rasy meklemburskiej, który doskonale się poruszał i pełnił służbę lżejszą bez zarzutu. Koń wierzchowy Fryderyka Wielkiego „Conde” dożył 34 lata. W dzisiejszych czasach koń liczący 12 do 15 lat uważany bywa za starego, a na ogół nie wiele koni obecnie żyje dłużej.

Co się dzieje z wieprzowiną? Na ostatnich targach w Poznaniu dowóz nierogacizny był dość znaczny. Tak na przykład w środę zwieziono przeszło 200 sztuk, prawie wszystkie sprzedano i zabito w rzeźalni miejskiej. Tymczasem wieprzowiny nie ma w składach rzeźnickich prawie wcale, ani mięsa ani słoniny. Spodziewano się, że wskutek podwyższenia cen maksymalnych (najwyższych) na słoninę od 25-go listopada na 1,80, względnie 1,90 mk. za funt będzie ją można znowu nabywać. Ale nie mogła i nowa podwyżka cen. Co się dzieje z wieprzowiną? Na to pytanie nie ma odpowiedzi.

Ohydna zbrodnia. (Wat.) „Riecz” donosi co następuje: W nocy na 10-go listopada niedaleko od stacyi Fanipol, kolei Brzeskie nieznani sprawcy dokonali ohydnej zbrodni zabójstwa; ofiarami jej padła rodzina Szablowskich z majątku Chełm: Kamila Szablowska lat 56, synowie: Karol — 28 lat, Mieczysław — 16 lat, Adam — 12 lat i córki: 22-letnia Bronisława i 18-letnia Józefa. Narzędziem zbrodni był prawdopodobnie topór, który tkwił w głowie jednej z ofiar. Po dokonaniu zabójstwa złościny podpalili dom i zbiegli. Przyczyną mordu prawdopodobnie była grabież, gdyż Szablowsky uchodzili za ludzi zamożnych. Przybyła na miejsce policyja i agenci śledczy niezwłocznie rozpoczęli poszukiwania. Dokół domu wykryto ślady dwóch jakichś osób, prowadzące do chlewa. Ślady dalsze wykazały, że nieznajomi od domu skierowali się na drogę. Następnie wykryto, że na drodze stała para koni, do których owi nieznajomi się zbliżyli. Z boku drogi można było zauważyć, że jeden z jeźdźców upadł na śnieg.

Rodzina Szablowskich od dawna osiadła w Mińszczyźnie, dzierżawiła majątek Chełm. Mieli oni wielu znajomych i krewnych w mieście. Znani byli również i w kołach handlowych.

Szanownych Czytelników naszych i wszystkich, którzy jakiegokolwiek przesyłki kolejowe do nas wysyłają, upraszamy, aby załatwiali to przez naszego spedytora **Emila Fechtnera w Gdańsku.** Do nas prosimy adresować krótko: „Gazeta Gdańska” — Danzig.

Prośba o skrzynie!

Szanownych Panów Kupców i wszystkie osoby prywatne, mające jakiegokolwiek skrzynie zbyteczne, prosimy uprzejmie o łaskawe ofiarowanie ich dla bezdomnych Rodaków w Królestwie.

Większość odzieży nadsyłanej nam przez osoby litościwe, nadchodzi w paczkach pocztowych. Zawartość paczek musimy pakować w redakcyi do skrzyń i wysyłać frachtem na miejsce przeznaczone. Dotąd zbieraliśmy potrzebne ku temu skrzynie od ludzi ofiarnych w Gdańsku. Obecnie jednak wszystkie zapasy skrzyń wyczerpały się zupełnie. Kto zatem ma jakie skrzynie zbyteczne, niechaj nam je łaskawie przesłać zechce **franko** zwykłym frachtem przez naszego spedytora **Emila Fechtnera**, w Gdańsku pod adresem:

„GAZETA GDANSKA” — Danzig.

Drukiem i nakładem „Gazety Gdańskiej” J. Kwiatkowski w Gdańsku. Redaktor odpowiedzialny Henryk Wleczorkiewicz w Gdańsku.

**Umysł i nerwy
orzeźwia i podnieca**

dobry papieros, natomiast stygła się nerwów a
umysł pozbawia światłości. Zatem palć należy tylko

**Doktorskie
M. Drasté**

do których wyrobu służy wyłącznie
mieszanka, przygotowana umiejętnie
z najsłabszych tytoni tureckich

10 stuk 20 ten.

ściśle higieniczne!

**Fabryka papierosów
Dubet M. Drasté, Poznań**

Pomiędzy Kościerzyną a
Liniewem zaginął brunatny

Pies

do polowania

tak zwany sztychehar.

Za doniesienie o nim, gdzie
pies się znajduje, zapłać
wynagrodzenie.

**Dom. Strippau
Kreis Barent.**

**Książeczka depozytowa
nr. 1304**

wystawiona na Mikołaja
Wieczorka z Jamna, zaginę-
ła. Jeżeli się w przeciągu
6 tygodni nikt nie zgłosi, za-
tracona książeczka traci waż-
ność.

Steżycza, dnia 25 listopada 1915.

Bank Ludowy

Wiatrak

z urządzeniem
elektrycznym,

najnowsze maszyny, blisko
szosy, gdzie można liczyć
na dobry zarobek, jest zaraz
do przedzierzawienia.

Zgłoszenia przyjmuje

Helena Kusniesz

Mościska Kreis Pr. Stargard
Stacya i poczta Lubichow.

Für einen gut gehenden,
kompl. eingerichteten

Gasthof

m. vollem Ausschank u. Kol-
onialw. Geschäft, grossem
Hof mit Ausspannung, in
grösserem Marktflecken in
vorwiegend polnisch spre-
chender Gegend, Verkehrs-
ort an Chaussee gelegen, fer-
ner m. geräumig, massiv
neuen Wohnhaus m. Frem-
denzimmern, wird von so-
fort tüchtiger Pächter ge-
sucht. Verkauf evtl. nicht
ausgeschlossen.
Näheres durch Kaufmann
A. Sillke, Bütow i. Pom.

Gutgehende Gastwirtschaft

m. vollem Ausschank u. Ein-
richtung. Kolonialwarenge-
schäft unmittelbar am Bahn-
hof u. Chaussee gelegen, mit
14 Morgen Land sofort zu
verkaufen. Offerten a. Kauf-
mann A. Sillke, Bütow i. Pom.

Ein Landgasthof

mit ca. 35 Morgen
Acker und Wiesen
ist unter günstigen Bedin-
gungen sofort zu verpach-
ten oder zu verkaufen.
Näheres durch Kaufmann
A. Sillke, Bütow i. Pom.

2 silnych robotników

wolnych od wojskowości
do handlu drzewa i węgla z
płacą dzienne 4,50 mk., przy-
jmie.

Karol Fierke, w Oliwie.
W razie potrzeby także
mieszkania dostarczę.

Jestem agentem
maszyn do szycia

(Singer i Neigera)
Ktoby sobie maszyny
do szycia lub koła żywy,
niechaj mi kartę napisać
pod adresem:

Antoni Abraham,
Oliva Ludolfnerstr 2

Wszelkie druki

wykonuje

Drukarnia

„Gazety Gdańskiej“

Obfite owoce

przynosi praca poboczna, stosowna dla
każdego człowieka, mającego kilka chwil
wolnych choćby wieczorami. Kto się chce
jej podjąć niech nam poda dokładny swój
adres i zażąda **dwóch** opisów, a otrzy-
ma je niezwłocznie. — Do nas adresować
należy krótko:

„GAZETA GDAŃSKA“ — Danzig.

Druki dla kupców i przemysłowców!

Cyrkularze :: Listy z firmą :: Rachunki
Pocztówki :: Koperty

Wykonanie staranne.

Ceny umiarkowane.

Drukarnia „Gazety Gdańskiej“ w Gdańsku

Bank Ludowy

Eingetr. Genossenschaft mit unbeschränkter Haftpflicht
w Gdańsku, przy Iopengasse 47 part.

Telefon nr. 1956, konto czekowe na pocztę nr. 943

przyjmuje depozyta,

placąc od takowych

4 i 4 i pół procent

stosownie do wypowiedzenia od dnia
wpłaty aż do dnia odbioru. Lokal banku otwarty
codziennie od 9 do 1 w pol.

ZARZĄD:

Fr. Ornasz, M. Janicki, L. Luleki.

Bank Ludowy w Żukowie

udziela pożyczek i przyjmuje oszczędności

placąc

4 i 4 i pół procent

stosownie do wypowiedzenia.

Dni kasowe są poniedziałki i czwartki od
godziny 12—2 po południu.

ZARZĄD:

Mathea, Plach, Blozkewski.

Kupiec Konsum

Głównie

poleca

na **porę zniżkową** i na **Gwiazdkę**
towary różnego rodzaju po jak najniższych cenach
i prosi z tego korzystać.

ZARZĄD:

T. Pokorniewski,

mistrz krawiecki, Gdańsk, Gr. Wollebergasse 4 III

wykonuje

wełną garderobę męską, cywilną i wojskową
podług miary.

Specjalność: Rewerendy, rzymski i płaszcze dla Wieleb-
nych i duchowieństwa.

Reperacje przy skorej usłudze dobrze i tanio.

**Pomiary, niwelacje, plany do
osuszania pól i błotnistych łąk etc.**

wykonuje umiejętnie i sumiennie doświadczony
Inżynier kultury i mierniczy przysięgły

A. Jaks w Pile

Schneidemühl i. Pos., Alter Markt 5.

Ze względu na zastój w pracy z
powodu wojny będą biura nasze tym-
czasowo **tylko przed połu-
dnieniem** otwarte.

Adwokaci i notariusze w Starogardzie.

BANK LUDOWY

E. G. m. u. H.

w LUBICHOWIE

pod kontrolą patronatu i płaci za depozyty, czyli o
oszczędności stosownie do wypowiedzenia

4 i 4 i pół procent

Pożyczek udziela po 15 i pół procent.

Bank otwarty w poniedziałki, środy i czwartki od
8—12 przed poł.

Zarząd

Gorecki.

Mechliński.

Kuratus: Ks. Byczkowski.

Witt.

Polecamy:
gospodynie i służące
Pozatem każdy poszukują-
cy zatrudnienia jakoteż pra-
codawcy potrzebujący ludz-
niechaj się zgłaszają do na-
szego biura.

Antioch Arbeitsnachweis
für den Kr. Pr. Stargard.
Telefon nr. 278.

Uczennice

oraz

robotnice

do wicia cygar

i

robotnice

do robienia cygar

przyjmują wciąż

fabryki cygar

Loeser & Wolff

w Elblągu,
Brunsbörge, Malborku
i Starogardzie.

**Bieliznę namocz
w Henkela
Sodzie
do bielenia**

Gustownie

na

modnym papierze

wykonane

zaproszenia

i

uwiadomienia

ślubne

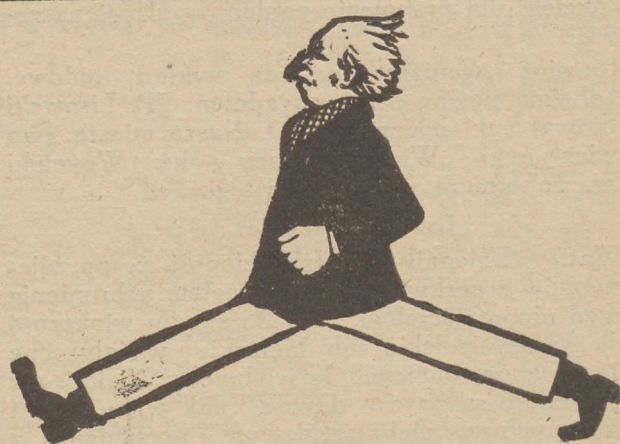
dostarcza szybko

po

cenie przystępnej

Drukarnia

Gazety Gdańskiej.

Wielkim krokiem

do oświaty dąży ten, kto sobie raz po raz kupi jaką
książkę i czyta pilnie jedną po drugiej.

Darmo wysyłamy

każdemu spis tanich a ciekawych książek. Prosimy
zażądać go na pocztówce, podając dokładny swój a-
dres. Do nas adresować prosimy krótko:

„GAZETA GDAŃSKA“ — Danzig.

Bekanntmachung.

In Abänderung unserer Bekanntmachung vom
16. d. Mts. wird hiermit auf Grund des Gesetzes über
die Höchstpreise vom 4. August (17. Dezember) 1914
in der Fassung der Bekanntmachung vom 21. Janu-
ar 1915 der Höchstpreis für Heringe wie folgt
festgesetzt:

1. Feinster Holländer Vollhering — 17 M
2. Kleiner Hering — 10 „

Pr. Stargard, den 19. November 1915.

Der Magistrat.

L. V.

Goldfarb.